

OUDE PRENTBRIEFKAARTEN: DE SINT-PIETERSBERG

XIII. HOOFDINGANG SLAVANTE (1)

B.G. GRAATSMA, Koningsplein 9, Maastricht

Zoals in aflevering VIII al werd opgemerkt, kon men vanaf het buitencafé "Châlet Lichtenberg" behalve een wandeling naar Lichtenberg op het plateau ook een bezoek brengen aan "de beroemde oude grot St-Pietersberg" onder datzelfde plateau. Deze en de volgende aflevering tonen een aantal "ansichten" van de toenmalige hoofdingang – beter bekend als "de drie poorten" – tot het uitgestrekte en in het begin van deze eeuw nog volledig intacte gangenstelsel Slavante.

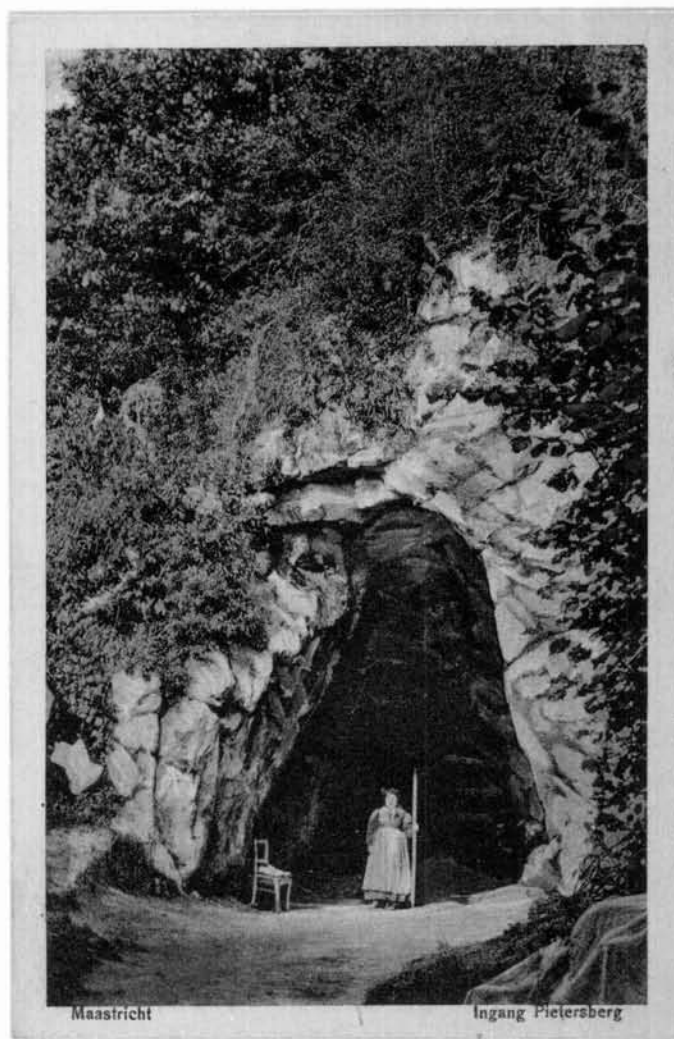
Om vanaf het "Châlet" het gangenstelsel Slavante via de officiële hoofdingang te kunnen betreden moest men het pad volgen dat links (= westelijk) naast het châlet begon. Dit pad leidde de wandelaars c.q. "grottenbezoeke" eerst dwars door de zgn. "Mussenberg", een direkt achter (tegen de buitenzijde van) de zuidelijke omsluitingsmuur van het voormalige kloostercomplex Slavante gelegen vrijstaande kalksteenrots. Deze "Mussenberg" was daartoe voorzien van een reeds uit de 16e eeuw bekende, in de massieve kalksteen uitgehouwen korte "tunnel". In 1819 geeft Bory de Saint-Vincent in zijn beroemde studie van de St.-Pietersberg de volgende omschrijving van deze plek: *"Grand rocher percé, appuyé contre le mur méridional du couvent des récollets, et sous lequel passe l'une des routes par lesquelles on pénètre dans les carrières."*

Na deze "natuurlijke" poort gepasseerd te zijn, kreeg het pad het karakter van een (rijk begroeide) holle weg die, naarmate men de bergingang naderde, steeds dieper ("holler") werd. De bergingang zelf werd gekenmerkt door een ca. 10 m hoge, steile kalksteenwand waarin een drietal gangen op verschillende niveaus naar buiten traden en waaraan deze hoofdingang de bijnaam "de drie poorten" te danken had. De centrale, laagst gelegen en tevens jongste opening vormde rond de eeuwwisseling de feitelijke ingang waardoorheen de bezoekers onder leiding van een ervaren gids de ondergrondse wereld van de St.-Pietersberg betraden.

De eerste "ansicht" is verstuurd op 15 juli 1901 en toont ons de ingang van de "Mussenberg" in de zomer, gezien vanaf de zijde van het châlet. De "tunnel" die men hier betrad, bevatte een

haakse bocht naar links. Dit verklaart meteen waarom op deze afbeelding het andere einde van die toch betrekkelijk korte onderdoorgang niet zichtbaar is. De "Mussenberg" herbergde behalve die "tunnel" ook een woonvertrek. Deze kleine grotwoning, die zich direkt achter de hier zichtbare in-

gang aan de rechterzijde bevond (net niet zichtbaar), schijnt o.a. bewoond te zijn geweest door een van de eerste gidsen in dit deel van de St.-Pietersberg. Zoals uit deze ansicht blijkt, was de "Mussenberg" in het begin van deze eeuw (al) grotendeels begroeid met diverse houtige gewassen en lianen. Van een schraal begroeide kalkrots was hier geen sprake meer. De met een stok gewapende vrouw die, gezien de aanwezigheid van een stoel, voor deze opening post heeft gevat, zou erop kunnen duiden dat we hier te doen hadden met een (verzamel)punt alwaar de gids zijn klanten opwachtte. Iedere bezoeker voor het Slavante-stelsel moest immers deze "Mussenberg" passeren. Tussen 1910 en 1915

Ingang St. Pietersberg.

is het tunnelgedeelte van de "Mussenberg" helaas (grotendeels) ingestort. Het resterende deel is tot op heden overeind blijven staan en maakt thans deel uit van de "opvolger" van "Châlet Lichtenberg", de directeurswoning van de ENCI.

De tweede "ansicht", afgestempeld op 27 augustus 1904, geeft een beeld van die fraaie "doodlopende" holle weg, eindigend in de opmerkelijke ingangspartij. De fotograaf stond met zijn rug naar de "Mussenberg". Het interessante van deze afbeelding is dat zij ook een deel van de plateaurand toont. Daaruit valt onder meer op te maken dat deze plateaurand inclusief het direkt daarop aansluitende plateau-gedeelte, i.t.t. de huidige situatie, rond de eeuwwisseling nagenoeg boomloos was. Mogelijk herbergde (dit deel van) de plateaurand destijds een schrale, soortenrijke kalk- en/of heischrale graslandvegetatie (vgl. eerste ansicht in afl. IX). De taluds van de holle weg, althans de hogere delen, werden daarentegen al gedomineerd door houtopslag, hetgeen vooral de derde ansicht laat zien.

De voor deze "ansicht", afgestempeld op 2 augustus 1903, gebruikte foto is genomen vanuit die holle weg ongeveer halverwege de afstand "Mussenberg" - hoofdingang. Het is vooral de ingangspartij die op deze prentbriefkaart goed tot uiting komt. Bovendien geven de beide personen voor de centrale ingang enigszins een idee omtrent de afmetingen van die ingangspartij en daarmee van die holle weg.

Ingang St. Pietersberg.

Maastricht.

Knippenruik G. Bakker Jr. Koff-Zaandijk 1758